

Locuint'a Redactorului

Cancellari'a Redactionii

si in

Strat'a Morariloru Nr. 13.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decâtu numai de la corespun duntii regulari ai „Federationii.“
Articlii ramisi si nepublicati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Roman'a:

pre an. intregu 40 Lei n. = 16 fl. v. a.
„ 6 lune 20 „ „ = 8 „ „ „
„ 3 — 10 „ „ = 4 „ „ „

Pentru inserzioni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a timbrale pentru fiesce care publicatiune separatu. In Loculu deschisu 20 cr. de linia.
Unu esemplariu costă 10 cr.

Diet'a Ungariei.

Siedintia de la 24. iuniu a camerei deputatiloru.

Presiedinte: Paulu Siomsciu; notari. Paulu Iamboru si Stefanu Mailatu. D'in partea guvernului ministri: c. Andras, b. Iosefu Eötvösiu, Baltasaru Horvatu, Stefanu Gorove, c. Emericu Micu si b. Bela Vencheimu.

Siedintia deschide la 10. ore a. m. Autenticandu-se proc. verbulu a siedintiei trecute, p r e s i e d i n t e l e anuncia scrisorile intrate, intre aceste câte-va petitiuni. Mai multi deputati susternu diferite petitiuni. Apoi trecandu-se la ordenea dilei raportoriulu comisunii centrale Demitru Horvatu motivéza procederea comisunii fata cu proiectulu despre esercerea potestatii judecatoresci, si lu recumenda camerei.

Gavrilu V a r a d i combate cu multa elocintia proiectulu in cestiune, dicundu intre altele că acestu proiectu este unu mare calu de lemnu inaintea portei autonomiei nostre. La aparentia este unu frumosu donu pre sém'a creduliloru troiani, deca inse va fi intratu odata pre porta, atonei va esi d'in elu una oste de burocrati bine armati. (aprobare si placere viua in stanga d'icu, va descinde d'in ea una armia de burocrati, pentru ca asup'a ruineloru autonomiei nostre se inaltie flamar'a burocratiei, a centralisatiunii si omnipotintiei ministeriale (aprobare si placere in stanga)

Notariulu camerei magnatiloru Lud. Tis'a anuncia că magnatii au acceptatu nemodificatu proiectulu de lege pentru votarea recrutiloru an. cur., asemenea proiectulu despre taiarea monedei de 10 si 20 franci (8 fl) cu putiune modificatiuni.

Vilhelmu T o t u pledéza pentru proiectulu de su desbatere, asemenea politic'a municipalistiloru cu puseitiunea caransileru. ér' a majoritatii cu é; oc'avaporului si a electrului.

Lud. S i l a g h i vorbesce contr'a proiectului, ér' min. Iosefu Eötvösiu reculege tote frasele elocintiei sale in favorea aceluia, spunendu intre altele că scopulu credirii potestatii judecatoresci este, ca acesta potestate se fie universal, unitatea si egalitatea ei se fie ascurata, ca judecatoriulu se depinda numai de la lege, si studiu se fie scutitu de or' ce influintia locale séu de clase.

Danilu I r a n i dice că stang'a au e contr'a reformării aministrării justitiei, voiesce inse a o face intr'unu modu diferitoriu de celu propus de guvern, si anume nu e pentru numirea judecatoriloru de prim'a instantia, ci doresce, ca organizandu-se comitetele municipali pre bas'a reprezentatiunii poporului, si estu-modu esterminandu-se abuserile d'in municipie, se se esmitia una comisune d'in barbati onesti si preceptoru, ca se candidéze individi d'in tote punturile de vedere apti pentru a fi investiti prin alegere cu potestatea judecatoréscă. Apoi s'adreséza către ministrulu justitiei d'icundu: d. min. a laudatu atâtu de multu legile d'in 1848, încatu eram se vinu a i multiam) pentru acesta recunoscintia; conscintia inse, că elu este membrulu acelu guvern care au sacrificatu cea mai scumpa parte a legiloru d'in 1848, m'a amutitu (aprobare in stang'a); si s'a sleitu versulu budieloru mele candu am eugetatu, că preamatoriulu legiloru d'in 1848 este acelu ministru de justitia, carele torturá pana la morte pre celu mai fidelu, mai eminentu si mai nepetatu luptatoriu alu aceloru legi, pe predecesoriulu meu! sgomotu cumplitu in drépt'a, ministrulu justitiei sare susu de pre fotoliu, strigári: la ordene!

P r e s i e d i n t e l e: mi implenescu detorint'a de presiedinte amoniandu pre d. deputatu, se si cumpeleca vorbele. care nu se cuviniu in gur'a unui deputatu, neci in loculu unde s'au pronunciatu, lu indrumczu

la ordene. (aprobare in drept'a.) — Dan. I r a n i: loculu unde stang'a, a fostu loculu lui Ladislau Böszörményi! (care judecatu pentru delictu de presa, mori in inchisore — rap).

Siedintia se inchia la 2¹/₂ ore d. a. m.

Siedintia d'in 25. iuniu a camerei deputatiloru.

Dupa autenticarea procesului verb. alu siedintiei trecute, presiedintele anuncia, că comisunea financiaria si a caliloru ferate s'au constituitu deja, Iosefu Iustu spune că comisunea de imunitate inca s'a constituitu. — Iuliu Györfi susterne petitiunea industriariloru d'in Urbeamare pentru regularea industriei, ér' Sandru M o c i o n i a mai multoru meserias d'in Logosiu pentru sustinerea sistemei colegiali (czéh), susternotoriulu dechiarara că nu consimte cu acesta cerere. — Se presinta inca câte-va petitiuni, apoi presiedintele invita pre ministrulu justitiei Balt. H o r v a t u a luá cuvintulu; ministrulu scolandu-se de pre bancele deputatiloru, s'apropia incetu de fotoliulu séu ministerialu, de unde vorbesce estu-modu:

Onorabila camera! Siedintia de eri s'a inchiatu cu una scena forte trista (asiè este! produsa prin cuvintele ultime ale dnului deputatu Danilu Iranyi. Elu a d'isu: Si acum voiu se adresezu ministrulu justitiei câte-va cuvinte etc. *) (contradicere generale in drept'a: rusine! ér' in stang'a: asiè este!)

Cuvintele aceste au produsu eri una turburare convulsiva in camera (o voce d'in stang'a estrema: n'amu oservatu! strigári inversianate in drépt'a: ba e!) d'in care la totu casulu partea gigantica a fostu a mea. Am voitu se redicu cuvintulu atunci indata, on. presiedinte alu camerei inse conformu dreptului séu presidiale in aintea carni-a me plecu cu respectu, nu m'a lasatu se vorbescu, si indrumá la ordene pre deputatulu atacatoriu. Eu detorescu multiamita on. d. presiedinte pentru că mi-a sutrasu cuvintulu, fiindu-éa in primele mominte ale infierbentării asié fi trecutu pote preste marginile, care mi-place a le oservá totu-de-un'a si intre tote impregiurările. Sangele mi s'a alinatu d'atunci, si potu asecurá pre on. camera, că ceea ce voiu spune acum nu este productulu agitatiunii ei este rezultatulu unei precumpeniri si resolutiunii seriose si barbatesci (strigári: s'audim!) Repetieseu multiamita mea dnului presiedinte pentru că nu mi-a permis a veni eri la cuvintulu.

Sum inse silitu a dechiará totu-de-una-data, că in acea dechiaratiune se cuprindu doue acuse, suspitiunári, vatemári séu nu mai sciu cum se le numescu: un'a este indreptata contr'a unei judecatorie, fără a fi numita, si acus'a acést'a dice, că judecatori'a respectiv'a a creatu una sentintia nelegale; ce'a-lalta este radicata contr'a mea ea vrè se dice, că eu am torturatu pana la morte pre cale nelegale pre unu individulu, care d'asemene nu este numitu, adeca cumcá eu am comisu asasinare si inca una asasinare combinata cu tortura (asiè este!) Cu respectu la cea d'antâia credu a fi una mare nenorocire candu una base principale a societâtii, autoritatea si eredetulu judecatorescu este atacatu tocmai in acelu salonu, care este chiamatu a veghiá a sup'a ordenei statului si a sup'a conduserii destineloru societâtii (Asiè este!) Eu, ministrulu justitiei acestei tiere, chiamatu a veghiá a sup'a autoritâtii judeciarie, fără de care respectarea legiloru nu se va aclimatesa neciodata in acesta tiéra nefericita, eu d'icu, nu potu se retacu acesta acusa.

Depinde dola intioleptiunea on. camere a judecá ore simte-se competinte a face analis'a acestei cestiuni si a decide de este intemeiata séu ba acesta acusa? Pusetiunea mea inse nu-mi permite se suferu ca cine-va se pota vatemá nepedepsitu onorea vre-unei corporatiuni ju-

*) Vedi raportulu nostru d'in diet'a precedinte.

decatoresci. (aprobare viua.) Pre or' care altu terenu asié afla satisfactiune, asié cercá scutul legii, ataculu inse s'a intemplatu intr'unu astfelu de loeu, unde atacantele se retrage dupa barierele imunitâtii de deputatu, si aci nulu potu urmári; — dreptu-ace'a sum constrinsu a cere si intrebuintia ajutoriulu on. camere fiindu că dupa conceptulu meu nu se cuviniu, ca atunci candu neci unei corporatiuni neci unui individulu nu i este permis a vatemá onorea cutarui individulu, fără ca acestu-a se pota recurge la scutul legii, aci in sacra localitate a legilatiunii se o pota terai cine-va fără a fi pedepsitu (vivate si strigári cumplite in drépt'a: e adevratu! ér' in stang'a contradiceri), se pota, d'icu, terai onorea acestei sacre corporatiuni.

A cus'a alalta atinge persona mea. Nu ambitiunea personale m'a condusu pre mine la banc'a ministeriale, ei m'a adusu amorea de patria (urári fragorose in drépt'a) m'a adusu sintimentulu de detorintia pentru ca in aceste tempuri grave se me intrunescu cu acei barbati atâtu de respectati, a caroru simpatia si amicitia me face superbu, spre salvarea patriei (urari in drept'a).

Am sciutu, că am se aducu sacrificie de labore, d'in potere si d'in bucurie, — am fostu pregatitu, că nu voiu avé parte neci chiaru in unic'a recompensa ce consiste in bucuri'a reesítei; am facutu inse cu promtetia tote sacrificiele, crediendu, că este una detorintia inducita a servi patriei atunci candu reesít'a este dubia (urári); la un'a inse nu m'am pregatitu, ca onoreamea se devina viptima murmuru generalu.)

Acést'a nu-mi este ertatu a o gerfi, — patri'a pote se céra de la mine tote, tote mi-le gersescu, sangele si viétia, dar' onorea mea neci odata! (urári fragorose in drépt'a.) Acést'a mi-este unic'a avere, care mi-o potu castigá pana acum, acést'a este unic'a care o potu lasá de ereditate sermaniloru mei copii, cari, de candu sum ministru, si-au perdutu in mine pre parintele loru. (urári in drépt'a.)

Nu sciu ce va otari intioleptiunea camerei, simtu inse on. cam., că atâtu scaunulu ministerialu câtu si loculu meu de deputatu nu potu se le ocupu pana candu nu mi-se va deschide cale pentru a me rectificá, pana candu nu mi se va restituí onorea carierei mele publice acolo unde s'a intemplatu vatemarea, pana candu nu mi se va da satisfactiune acolo inaintea acelu foru, unde fui vatematu (miscare generale.)

Demnitatea camerei si a tierei nostre pretinde, ca barbatulu timbratu de asasinu inaintea opiniunii publice, se nu siéda vre-unu momentu pre scaunulu rosu séu pre bancele reprezentantiloru. Nu considerati acést'a de una susceptibilitate ultrista, nu dloru, este rezultatulu unei dechiaratiuni seriose, a unei seriose resolutiuni. Este vai de acea tiéra, credu eu, in fruntea carei-a se afla barbati, in cari simtiulu de onore au amortitu! (Urári fragorose si prelungite. Ministrulu Horvatu parascesce sal'a.)

Solomonu G a i z a g u face motiunea urmatoria „Camer'a indruma comisunea de imunitate, ca se-si-dée opiniunea in privintia calitatii si a modulu satisfacerii in casulu presinte, opiniunea acést'a se se estinda si pre venitoriu pentru regularea procederii in astfelu de casuri.“

Verg. S i l a g y i incepe a cusá pre min. just. cu privire la Ladislau Böszörményi, spunendu că min. Horvatu a fostu gat'a a mediuloci agratiarea lui, de cumva Böszörményi s'ar fi adresatu către d'insulu intruna epistola privata, dechiarandu numai că ar' dori, se mérga la sealde in strainetate pentru a-si restaurá sanetatea

Vorbescu inca la motiunea lui Gaizagu: S. Vucovicu, Madarásu, Col. Tisa, Er. Símóni. — Franciscu Deacu nu considera de acceptabile motiunea in cestiune, deci propune ca camer'a se reprobeze simpleminte cuvintele lui Irani. Dupa ce câte-va mai cuvintara, propunerea lui Deacu se pune la votu nominalu, si 208

inși votăza pentru motiunea lui Deacu, er' ceiașe trei i-
tati 226 la nr. esira d'in sala.

Trecundu-se la ordenea d'ilei, se continua pertrata-
rea proiect. despre esercerea potestății judecatoresei.

Siedinti'a se inchia câtra 2. ore d. am.

Conchiamarea delegatiunilor.

Iubite conte Andrassy! Delegatiunile, chimate a
se consultă a supr'a afacerilor comune, si alese pre an.
1869 de diet'a ungrășca pre bas'a art. de lege XII. d'in a.
1867, era pentru celelalte tiere ale monarceii de senatulu
imperialu pre bas'a legii d'in 21. decemvre d'in anulu
1867, adu de bine a le conchiamă prin acest'a pre 11.
iuliu a. c. la Vien'a, pentru a-si termină agindele reser-
vate loru prin lege.

Conformu acestoru-a invitandu ministeriele afaceri-
loru comune a presintă colectivu proiectele constituti-
nali, te insarcinez a face despusetiunile recerute pentru
conchiamarea membriloru alesi in delegatiune.

Schönbrunn, 15. iuniu, 1869.

Franciscu Iosifu m. p.

c. Iuliu Andrassy m. p.

Autonomi'a catolica (ungurășca) si-a tîenutu
prim'a siedinti'a in 24. iuniu, fiindu de fatia 89 membri
alesi.

Presiedintele Ionu Sîmor (primatela ungrășca) sa-
luta pre reprezentantii mai multoru sute de mii d' cato-
lici, provoand-u-i la contielegere si incredere reciproca,
si spunendu, că corulu episcopescu este gata a impartî
cu mireni laborea ce i ascēpta, si acest'a in interesulu be-
sericeii inse numai intre marginile care nu le pote pestrece.
Recunosece, că regulamentul electoralu au fostu defectuo-
su, totu-si inse crede. că alegerile voru fi valide. Provoca
apoi pre cei mai tineri duoi membri Martinu Cuti (popa)
si c. Eugenu Zici (mirėnu) sē ocupe scaunele notariali.

S'alege comisiunea pentru verificarea membriloru
congresului, si anume: c. Georgiu Caroli, Simeone Rėvai,
Ionu Zarca (epulu d'in Jaurinu), Demitru Horvatu, Ionu
Patiolai, Paulu Balası si Vergilu Silagyi.

In urma s'a decisu, că in siedinti'a de mane se va
publică rezultatulu lucrăriloru comisiunii verficatorice, si

FOISIORIA

Critic'a dlui T. Maiorescu *)

A scambă vocalea primitiva a radecinei in scrisu de
atâte ori, si asiē, de câte ori si pre cumu ea se scamba in
pronuncia, nu este rationale si preste aceea si imposibile,
— deca volimu a sustienē unitatea limbei si a nationalității
nostre.

Si d. M. inca pune intre scopurile scrierei: „a sustienē
unitatea nationala a unui poporu“ p. 99, — si dice: „C o-
s e c i n t i a sistemului foneticu, deca l'amu
a plecã in modu absolutu, ar' fi, că ne-
a m s p a r g e l i m b a i n a t a t e b u c a t i, c a t e
p r o n u n t i a r i p r o v i n c i a l i s e a f l a i n R o-
m a n i a, si pre acesta cale amu a j u n g e
p r e s t e 1 0 0 d e a n i l a o d e s b i n a r e c o m-
p l e t a a p o p o r u l u i.“

D. sa dara inca este in contr'a fonetismului si in con-
tr'a principiului, că totu sunetulu sē-si aiba liter'a sa, ceea ce
la pag. precedinte spune apriatu.

De ce dara totu-si nu se multiemesce a regulă prin
legi mutarea sunetului vocaliloru e si o, si de ce arata mu-
tarea acest'a scambandu vocalile primitive dupa daten'a
fonetistiloru, ba inca intru unele mai reu si de cătu eli? De
ce scrie spre esemplu m o a r t a, dupa ce insu recunosece,
că sunetulu espresu prin o a nu se pronuncia numai prin
diftongarea lui o si a (p. 102), ce si almintē? Ma eu d'in
parte-mi nece una data n'am auditu romanu, care sē fia
dîsu moarta, soarte, soare, roata s. a. cu diftongu, ce pre
câti am auditu pana aci, toti au rostitu cuvintele de clas'a
acest'a cu una singura vocale simpla, cu unu o inaltiatu
spre a.

Autoriulu „scrierei“ dice la p. 105 si urmatoriele:

Sonurile, ce departe de a chiarifica ideile si rela-
tiunile suntu numai nuante confuse ale pronun-
tiarei, va se dica nu unu elementu idealu, ci nu-
mai o piedeca fiziologica a limbei seau o deprin-
dere materiala a urechei, scrierea le va alunga
de la sine ca pe nisce lucruri straine si afara d'in
misiunea ei.
Sonurile s, t, ce etc. au importantia gramaticala
de a contribu la marcarea numeriloru si a per-
sonelor.

Nu sciu pre e si o deschisu, numera-le intre cele gra-
maticali, ce reprezenta unu elementu ideale, seau intre de-
prinderile cele de lapedatu ale urechiei. Acea vediu, că

*) Vedi nr. 41, 42, 65 si 66. „Fed.“

stri'a cont
de voru desemnã: vice presiedintele, notarii — beserice-
scu si mirėnu, er' in siedinti'a d'in 26. l. c. se va esmite
comisiunea pentru elucrarea regulamentulu internu.

In siedinti'a dela 20. l. c. a congresului catolicilo-
ru, c. Georgiu Caroli raportēza d'in partea comisi-
unii verficatorice, că tote literele credentiunale s'au afla-
tu in ordene, si prin urmare cei 89 de deputati presen-
tati pan'acum se potu prochiama verficati. Terminan-
du-se cu acest'a ordenea d'ilei, presiedintele inchia siedin-
ti'a publica, tîenudu se apoi una conferintia confidentiala,
in carea s'a discutatulu despre alegerea de mane a unui
vice-presiedinte si doi notari.

De la congresulu serbescu.

In siedinti'a a patr'a a congresului serbescu, tîenuta
in 20. l. c., Mileticiu propune, ca congresulu presinte sē
nu porte numele „congresu nationalu besericescu si
scolariu“, ci sē se numēca simpleminte „congresu nati-
onalu serbescu“; de ora-ce acestu-a se pote ocupã si cu
cestiuni politice, precum s'a intemplatulu in anulu 1790 si
in anii urmatori. Promitiendu patriarculu presiedinte, a
pune cătu mai curendu la ordenea d'ilei propunerea acē-
st'a, dr. Suboticiu face motiunea, ca cele 10 alegeri noue
necesarie pentru completarea congresului sē se esoria inea
nainte de constituirea congresului. Dupa una discutiune.
lunga si infocata, la carea participara mai multi oratori,
congresulu primã motiunea facuta de dr. Suboticiu, ale-
gundu-se unu comitetu pentru scopulu acestu-a. Comite-
tulu va raportã mane propunendu, ca atãtu capital'a Cro-
aticiei si a Slavoniei Zagrabia cătu si cetatile Aradu, Co-
preinicu, Panciova s. a. apoi cerculu Cula d'in cottulu
Baciu-Bodrogu, sē trameta cătu unu deputatu la congresu.

Intre alti mai multi si patriarculu a fostu contr'a
motiunii facuta d. dr. Juboticiu. Depinde de la congresu
— dîse elu — ca sē se escria cele 10 alegeri spre a se
completã. Ministrulu — vorbindu in adresa despre com-
pletare — a consideratu constituitu congresulu. Dsa nu
partenesce escrierea intetita a nouelor alegeri, fiindu că
acest'a nu e lucru usioru; si anume sunt multe cetãti,
cari dorescu a fi reprezentate. Dorese ca activitatea con-
gresului presinte sē fia urmarita de binecuventarea lui
ddieu, si nu de lacrima. Sē fimu drepti — inchia patriar-
culu — si natiunea ne va binecuventã. Cu acest'a siedin-
ti'a se inchia.

numai atunci le cresta, candu suntu inaltiate multu spre a
— seau le inaltia d'insulu in modu arbitraru si atunci, candu
poporulu nu le-a inaltiatu, si le scrie cu diftongu, unde ro-
manii nu le rostescu cu diftongu, ce ca vocali simple.

Dēca d. sa considera pre e si o deschisu de sonure
gramaticali, atunci se cadea se punia lege pentru scambarea
sunetului loru; in colo se le fia lasatu nescambate.

Sē fia dîsu: e si o, candu-su sub accentu, se inaltia
spre a, deca in silab'a urmatoria este e seau a. Apoi sē
fia aratatu esceptiunile si lucrulu erã terminatu.

Purcediendu d. sa asiē, radecin'a cuventului i-ar' fi
remanu neatinsa, si nu ar' fi produsu curiositatea acea, a
literele radecinei sē se infacisiez ca fetatorie, ce ajunse
la unu puntu anumitu in drumulu flesuinei, in seisu pro-
ducu nescce bastardi, ce romanulu nu va sē-i cunosca,
seau-i numesce almente si nu dupa semnulu pusu in frun-
tea loru.

Dēca se scrie vocalea primitiva a cuventului, cose-
centi'a logica nu sufere; si fia-care romanu pote ceti cele
scrisa dupa dialectulu sēu, seau a se camu lapedã de „nu-
antiele cele confusa ale pronunsiarei sale“ si a se dedã
cu una pronuncia mai corecta si mai gramaticale.

Si „scrierea“ in locu de a lucrã, pentru coregerea
pronunsiarei, si prin acest'a pentru sustienerea unitãtii si
inaantarea ei, se resuesce a ne sparge si mai multu, can-
du prin modulu sēu de a scrie sunetele derivate in e si
o introduce sunete — de nu pentru toti, dara pentru cea
mai mare parte de romani — neusitate.

Este acest'a restringerea fonetismului, de care vor-
besce autoriulu in ore care locu alu „scrierei?“

Neca-iri nu este asiē confusiune mare in „scrierei“,
ca pre la p. 80 si urmatoriele, unde se reguleza scrierea
lui u, ca norma si pentru z si m.

Autoriulu se pare a fi petrecutu pre altu planetu,
asiē necunoscute-i suntu cele mai cunoscute principia, cele
mai latite legi pentru scrierea lui u. Elu dice:

T numai atunci s'aru putē intrebuintia pentru
insemnarea lui u, candu aru fi o regula con-
stanta a limbei nostre, ca t inainte de i ur-
matu de alta vocale se cetesce u. Dar' tognai
aceast'a nu este.

Dice autoriulu, si nu i place ca t se aplece fora
semnu si spre semnarea lui t si spre a lui u, pentru că

Ore ce semnu fie elu litera, fie indreptariu de
drumu, trebue sa implineasca doue (de ce nu
doae?) conditiuni: antãi sē aiba unu intielesu

Romani'a.

ADUNAREA DEPUTATILORU.

Siedinti'a din 30. maiu.

La ordenea d'ilei urmēza raportulu comisiunii re-
lativu la drumulu de feru d'intre Galati si Brail'a, se dî
cetire raportului, ale carui conclusiuni suntu: că camer'a
nu e competentã a se amestecã in asemenea afaceri, si sunt
lasate respunderi Ministeriulu, că astfelu e legea si Cam-
er'a nu pote avē decâtu unu controlu ulterioru.

D. Ministru de lucrãri publice combate acest'a opi-
niune, si dupa o discutiune animata, D. Epureanu formē-
dia o propunere ca sē se aprobe su rezervele facute de
governu spre a recurge la art. 3. d'in conventiune si a se
trece la ordenea d'ilei, se punc la votu acēsta propunere
si se primesce.

In siedinti'a d'in 31. maiu dupa o discutiune fōrte
animata, s'au votatu ca: Drumulu de feru de la Giurgiu
la Bucuresci sē se tiena in regie de cătra guvernulu Ro-
manu.

Siedinti'a din 1. iuniu.

La ordenea d'ilei fiindu votarea proiectulu de lege,
pentru acoperirea creditulu extraordinaru de 24 mii lei.
spre acoperirea cheltueleuru comisiunii pentru delimitarea
fruntiereloru tierei

Vorbescu mai multi in cestiune, si anume d. A.
Urechia

„Domniloru! Romanulu rîde de satulu fãra canii.
Acēsta deprindere este romana. Candu satulu deveni
urbe, Romanii suprimara canii, dar' scrisera pre pragulu
casei loru: C a v e c a n e m, pazesce-te de cane. Vrēu
Domniloru sē scriu pre pragulu acestei legi care are de a
inlesni regularea fruntiereloru despre Austri'a, unu C a v e
c a n e m.

„Eri, candu Dnu Ministru de esterne ne aratã mo-
tivele ce spriginu proiectulu acestu-a de lege, aplausele
unanime ale adunarei i au spusu nu numai că legea se va
votã, dar' si ce sperantia si ce recunoscintia simte tiera
pentru initiativ'a luata. — Nu eu voiu veni adî sē aduc
umbra in lumin'a, in seninulu animei adunãrii Ba
da, voiu aduce umbre, inse de acele care dau faptei real-
ti si plasticitate. Intrebarea rectificãrii fruntiereloru nō-
stre despre Austri'a este vechia. Regulamentul organi-
cu recunosecã elu insu-si incalecãrile urmate si la articlu-
lu sēu 43, prevedea rectificarea incalecãrilor. De atunci
inēce cine nu scie cãtu au sporitu asemene incalecãri, cine
nu scie cum pajurea cu doue capete s'au furisiatu d'in dealu
in vale d'in vale pre magura. porurea mai in sinulu tierei?
Nu sunt de cătu cãti-va ani de candu Romanii adunati la

fixu, asia incatu sa nu se poata interpreta in
doue s'au mai multe moduri, si alu doilea sa
fie cunoscutu de toti intru acestu intielesu alu
sēu.

Apoi a pune, că i este semnu de ajunsu spre a aratã:
ore t tîenutu-si-a sunetulu primitivu, seau l'a pierdutu, —
si a insemnã pre i pentru a potē responde acestei ceren-
tie, este logica pre d o s u, dupa cumu dice totu
d. sa.

Acî inse d. autoriu se pare la-si fi uitatu de cele
scrise la p. 70 unde dice:

O consonanta deja prin natura sa de a fi con-
sonanta, adēca de a nu se putē pronuntia sin-
gura ei in unire cu vocale urmatoare, ne si-
lesce, inainte de a o pronuntia, a ne uita la
vocale urmatoare. Uitandu-se Romanulu, ce vo-
cala urmeaza dupa consuna e si vedindu ca
urmeaza e si i, prin in-sa-si natura limbei sale
si fara alta regula trebue sa ceteasca u, fiind-
ca in cuvintele sale rumane nu sufere in inainte
de e si i.

Va se dica, nece una consonatoria nu se pote ceti de
se-ne ce numai impreunata cu vocalea urmatoria dupa ea,
si d'in caus'a acest'a omulu cauta sē se uite la vocalea
urmatoria. Candu romanulu dupa e vede unu e seau i,
d'in natur'a limbei sale va ceti u si nu k. Deci e nu are
lipsa de sedila.

Ce regula buna si adevrata! Minune, cumu d. au-
toriu pentru d t s candu-si pierdu sunetulu primitivu, nu
statoresce totu asemene regula; d'in contra d. sa deca
vede, că altii indica scambarea sunetului acestoru con-
sonanti prin vocalea urmatoria, pre cumu face si d. sa pen-
tru u si i, dice: acest'a este logica pre dosu!

Suntu sute de esemple, d'in cari e probatu, cumu d.
i diumetãfitu scamba sunetulu consonantiloru d, t, s in
z, u, m. Asemene si i contrasu d'in doi.

De acî gramaticii nostri au statoritu regula:
d, t, s in a - a n t e d e i d i u m a t e t i t u s e
a u d u p l e c a t u s e s c a i m b a i n z, u, m.

Lucrulu s'a venturatu multu prin cãrti si diuarie
asiē cătu acumu de multu este cunoscutu, si copililoru.

Si totu-si autoriulu „scrierei“ candu se lupta pen-
tru sedile la d t s, nu se apuca de combaterea si res-
tornarea regulei acestei-a asiē, pre cumu este ea forma-
lata si cunoscuta: ce o formuleza d'insulu asiē, pre cumu
place si cumu-i vene bene, ca sē o pota restornã.

Unu asiē modu de combatere nu este indatenatu la
omenii de litere.

baile de la Slanicu au trasu groza că adouă dî granicerii nemți le voru cere pasapoarte. Ei bine Domniloru, cu tote aceste încalcări, sê dăm multiamire lui D-dieu că guvernele d'in trecut nu au realizatu despusetiunile articulu-lui 431. d'in regulamentul. Celu pucinu astu-feliu dreptulu ne a remasu rezervatu, pre candu de altminte in locul pamentului romanescu, aveamu de a drépt'a si de a stang'a câte-va cruce siliti mai multu pre pieturile unora d'intre noi. . . . A! Domniloru, câte provincie resiuite su cuventu de rectificacare de hotare!

„Asta di inse lucrulu nu va mai fi asiè că-ci adi avemu strageriu. Domnu de acei-a cari, cum dîc cu cronicile, veghia u dî si nopte sê nu se se irbescă mosfa parintiésca; adistrageriulu e libertatea presci, strageri suntu acei barbati de pre banc'a ministeriala. . . . Ce vrêu eu dara?

„Vrêu sê incungiuru votulu meu de unele reserve, care sum siguru, suntu si in inim'a d-vostre si le imparțiescu si domni ministri.

„Eca acele reserve:

„1-o Camera votandu cu recunoșcintia credetulu cerutu de d-nu ministru de esterne, pune in vedere guvernului artiel. 2. aliniatulu 2. d'in constitutiune. care dîce că „teritoriulu Romaniei este inalienabilu si că nici o modificare a frontiereloru nu se pote aduce fîra o lege speciale.“ S'ar parè de prisosu a se spune guvernului sê alba in vedere respectulu unei legi, dar' cestiunea este forte grava si eu urmezu intru acést'a unui votu datu de d-vostre; suntu câte-va dîle de cându ati sustienutu pas trarea in legea contingentului a unui artielu carele dîceă că guvernulu sê respecte legea recrutării.

2-o Guvernulu Romaniei verificându fruntarielu in puse despre Bucovina prin tratate ce noi n'amu sub-scrisu, si-face categoricu reservele sale urmarindu lini'a de otaru dupa acelu tratatu, in privint'a adeveratorulu fruntarie ale Moldovei in acea parte. . . . A! Unu zimbetu pre acele bance! Daco-Romanismu! Nu este asiè? Curendu unu nou tabelu cu o procesiune de noi Daco-Romanisti! . . . Nu! . . . surisului de pre acea banca (drépt'a) i respunde istoria, i respundu judetiele intorse d'in Basarabi'a, atunci cându mai pucinu se pote crede la o asemenea intorcere, i respunde insa-si banca Ministeriala, că-ci este acolo unu barbatu care are in vinele sale sange de acelu versatu pentru Bucovina. Se pote domni mei! că vorbele mele sê nu fie ale unui diplomatu; ele nu potu aduce guvernului nici o greutate in lucrarea ce urmaresce: ele sunt inse la locul lor mai alesu candu sciu ce se petrece in Clusiu, unde comisarii Austro-Ma-

giari lucréza, se'narméza cu totu felulu de documente unii dîci si cu pinteni, ceea ce nu ne ar' prea ingrozî. . . . Recunoșcint'a noastră sincera Dlui Ministr. de esterne pentru apelulu ce a adresatu proprietariloru de pre marginea ce are a se verifică, ca ei sê arete comisariiloru Romani tote incalcările ce cunosc in fruntarielu tiei. Sê dîce guvernamentulu nostru Comisiunei totu felulu de documinte; acést'a inse totu nu e de ajunsu candu mergi la venatu cu leulu. Ce mai trebue? — Mircea I. care printr'o minunata profetia a legaturei casei de Hohenzollernu cu Romanii, salvă intru o batalia cu Turcii pre unu Hohenzollernu, Mircea, dîcu, mergea in Moldov'a sê se alieze cu Romanu I si cu regele Poloniei in contr'a ungorilor. Elu intelnesce preste Milcovu o grupa de sateni lucrandu: Ce faceti voi acolo? intréba Mircea.

— „Ascutîmu condeie pentru Marica sa Voda,“ respundu sateni.

Ei ascutiau sageti.

„Bine ar' fi sê avemu la indemana condeie de aceste de ale lui Mircea candu documintele Comisiunei n'ar' fi d'ajunsu. Nu consiliâmu Guvernamentulu politic'a de a gresiune, dar' trebue sê se scia preste munti că nime nu va mai potè incalcă pamentulu nostru pre câtu tempu va traî Romanu in aceste părți! Sunt siguru de aluente că presentia pre acele bance a actualului ministeriu, acést'a trebue sê spuna armatoriloru de incalcări de fruntarie.“ (Ad. N.)

D. I. C. Brateanu, luandu cuventulu, dîce că a votatu cu anima tremuranda si, spre a pronuncia cuventulu „p e n t r u“, a trebuitu sê se uite la banca ministeriala, pre care se afla dnii D. Ghic'a si Cogalniceanu, cei cu cari oru câtu s'ar' all in neintielegere in cestiuni politice, totu-de-un'a e alature in cestiunile mari nationale.

S'a dîsu — dsa n'a fostu in Camera — s'a dîsu că pentru prim'a ora acumu Austria consimte la verificarea fruntarieloru. Acést'a pote fi justu; pote inse afirmă că guvernulu austriacu pana acum n'a fostu, cum s'a potutu crede rebelu in a voi sê verifică fruntarielu si a ne privi in acést'a ea autonomi. Dsa are demartoru pe d. consulu generalu alu Franciei, că d. baronu d. Eder lu rugă pre dsa a numi comisiunea, care sê proceda la verificarea fruntarieloru si dsa i-a respunsu, luandu de apretiatore pre d. agentu generalu alu Franciei, i a respunsu: „Persistint'a ce puni me ingrigesce.“ Sensulu conversatiunei fu esemplulu că, de câte-ori mosnenu, radiasiulu a voitu a-si verifică hotarele cu proprietariulu, rare ori radiasiulu a potutu redobandi proprietatea sa perduta. „Staruint'a ce puni, me sparia.“

Tier'a acést'a a fostu data in arenda, a fostu ocupa-

ta de poterile straine. Cine pote se banuésca potutu impietă terenulu Austriei, care nici-o-ocstu ocupatu de noi? deci nu bietulu radiasiu, ci tariulu celu mare, cu sabia in mana, a incalcatu, rinti'a d'a rectifică fruntarielu lu face sê se indoiésca, sê se terna, si ar' dori ca sê se dea tote asecurările, ca nu cum va lucrarea sê fie in detrimentulu nostru, sê se iêe mesure ca nu cum-va bietulu radiasiu sê mai pérda. Atunci Statulu celu micu priimesce a si rectifică fruntarielu sale, candu e siguru că impregiurările politice i sunt favorabile, candu situatia politica a Europei e astu-felu in câtu sê nu se pota consacra o calcare, ci d'in contra sê si sê redde ceea ce s'a luat. Am votatu dar' „pentru“ — dîce terminandu d. Brateanu, fiindu că am vediatu la ministeriu pre nese barbati cari, ori câtu de contrariu asi fi in politica cu d'insii, ne dau tota increderea si cu cari voiu fi alature in cestiuni asiè mari nationale ca acést'a si de câtu cari nimeni nu pote da mai mari asecurări. In fine a dîsu aceste cuvinte, pentru a se constata care e semnificarea acelu, „p e n t r u“ dîsu de dsa si de tota Camera.

Se pune la votu proiectulu de lege prin bile, si se primesce cu 64 voturi contr'a 7.

D. Ministru de Finance dă citire espunerii situatiunii financiare si roga pre adunare a luă in consideratiune cestiunea unui proiectu de lege, pentru unu imprumutu de 15 milioane lei. Dupa o scurta discutie asupra acestei cereri, se dă citire unei propuneri a d-lui Nedelcoviciu, prin care se cere ca guvernulu sê tréca dobend'a la detori'a flotanta pana la 12% sia cere unu creditu pentru diferent'a acestei dobende, pana la inceputulu anului viitoru. D. Al. Lahovari cere ca: asupra cererei si a-supra propunerii, ce se presinta acum'a sê se pronuncie mai antăiu comisiunea financiara. Discutiunea se inchide si se votéza urgent'a la comisiunea financiara.

Siedintia d'in 2. Iunie.

D. C. Niclescu desvolta interpelatiunea d-sale, privitoria la nepredarea acteloru bunuriloru cumperate de la Statu. D. ministru de finance raspunde indata si d. Niclescu se declara multumitu.

Se pune in dezbateru cestiunea bancei Hertiu, citindu-se raportulu comisiunii care conchide a se resiliă cestiunea bancei Hertiu, ca acordata in modu neconstitutiune. D. ministru de finance dîce că cestiunea fiindu forte importanta, sê se debata mai antăiu in siedintia secreta. Camera trece in siedintia secreta.

(Cur. de Iasi.)

Ce-ne combate ce-va, citeza cu fidelitate asertele, ce voiesce a restorna; apoi construesce argumentele sale

Asiè sê se faca si cu regula de mai susu, se vedemu, pote-se-voru aduce a supra-i alte argumente a fora de cele retunsa pana acumu.

Că urmandu regula acést'a cu cosecintia, potemu scrie si ceti fora dubietate cuventele limbei romane; numai se fimu cu atentiune la i unde este diumetatitu, unde intregu si unde duplecatu.

Pre i duplecatu-lu semnandu pentru distingere cu cercuflesu. Ma unu insemna si pre i diumetatitu cu semnu scurtării; ce nu este de lipsa; inse spre ajutarea celor nepotentiosi totu e mai bine sê se punia unu asiè i semnandu, de câtu cosunanti cu coditie.

I este caus'a, pentru care d t s pierdu sunetulu sêu primitivu, e dreptu si cuvenientiosu dara, că i sê se pedesca pentru peccatulu sêu, si nu cosunatori'a ce nu a comisu nemicu.

De vomu scrie:

vedi, surdi, ardi, audi — muti, multi, sorti, — dusi, pusi invinsi, ursi — de la: vede, surdu, ardu, audu — mutu multu, sorte — dusu, pusu, invinsu, ursu.

Si dupa analogia acestor'a:

faceti, laudati, menati, duceti — insanetosiezu, putrediescu, amutiescu — rogatiune, uritiune, putredieune —

cu i neinsemnatu, seau (pentru celi nepotentiosi) prevediatu cu semnu (vedi ametiela), nu va scî ceti fiacare romanu d'in natur'a limbei sale?

Si déca pre i duplecatu-lu vomu insemnă pre totu loculu, si vomu scrie:

avutia, imperatia, fratia, vertosia — fragedime, vertosime, multime — a impartî, a inverdî, a se molesî — auditu, molesitu, inverdîtu — tardîu, verdîu — asurdîtoriu,

cene nu va cunosce, că literele, ce sê afla in a-ante de i sunt a se ceti ca z, u, m?

Éra esceptiunile voru fi forte pucine asiè, câtu le vomu potè numeră pre degete. Că cuventulu argeti scriu ca aci, se va ceti cu t; éra de se va scrie cu cercuflesu: argentiu, se va ceti cu u, pre cumu-lu si pronuncia multi. Chartia se va ceti cu t, că nu este dupa elu nece i diumetatitu nece duplecatu. — Asemene deservetit, silitu, Titu si tote, pre câte sunt de aceste.

I duplecatu se pote cunosce d'in semnu sêu: i Éra i celu diumetatitu inca se pote cunosce liusioru; că pre câtu este desu in terminatiuni, pre atătu este raru in

radecin'a cuventeloru, — si ce-ne sente lips'a-lu pote scrie: i, că in totu casulu va peccatulu mai pucinu ca celi, ce scriu cu coditie. —

Acestu modu de a scrie pre z, u, m, sê se fia combatutu in „scriere“ si sê se fia restornatu cu argumente valide. Atunci ne-amu fi peccatu cu totii in a-antea sistemulu logicu: de a pune coditia in locu de i si de a confunde fonetismulu cu etimologismulu.

Dupa ce in modulu acest'a am facutu recensieuna cuprensului principale a cartii „despre scrierea limbei rumane“, am aratatu scaderile, ce dupa opiniunea mea are sistemulu de scriere alu dlui M., sê facemu una curuna de floricele adunate in campulu „scrierei“, d'in cari sê se cunosca si mai multu necosecentia autorului.

D. Maiorescu scrie:

er o a r e p. 55 cu pronuncia romanita, apoi in data: in contra cu pronuncia neromanita — macaru că poporulu rostesce cuventulu acela cu o deschisu.

d u b l a p. 64. Ddieu sêi ajute, sê ne invetie a dice: dublecu si indublecu, in locu de duplecu, cumu au dîsu parentii nostri si noi.

i m m u i e r e p. 85. in locu de immoliare (de l coj. dela mole). Cumu scrie d. sa verbulu acest'a, nuse pote plecă dupa formele limbei romane.

O d a t a, unu cuventu, fora indoiela adverbii; apoi totu d. sa scrie airi: multe dati, ca sustant.

i n v i a z a p. 11, adapteza totu a colu, si individualizeaza p. 23; aci cu a z a, aci cu e a z a intru aceea-si forma terminativa.

v i a t i a in locu de vietia. Că nu e dela verbulu a via — viatu; ce dela adjectivulu viu. Tote sustantivele in etia suntu dela nume, si nece unulu dela verbu. Deca scriemu verdetie dulcetie (dupa d. M. cu ea) s. a. de la dulce, verde, si bunetie, betranetie dela bunu, betranu — cauta sê scriemu si: vietia dela viu.

u r i c i u n e dela uritu, rogaciune dela rogatu. Inse aceste suntu cuvente vechia. Se vedemu, cumu scrie d. sa cuventele noua de form'a acést'a:

t e r m i n a c i u n e p. 126. si apoi conjugatiune, dechinatiune, restrictiune, — flectiune si apoi flectiunara p. 114 si 115 — r a t i u n e si r a t i o n a l a p. 115; aci o n a r u aci o n a l u d'in une; — aci cu u aci cu u, aci cu u, aci cu a, fora nece una ratiune, fora nece una cosecentia, curatu numai pre cumu se va fi miscatu lumin'a lampei.

p o s i b i l u cu liter'a radicale mutata ca in latina. Asemene: r e s p o n s a b i l i t a t e p. 84. — Apoi vidibilu cu ea retienuta

p e c a t, c u c a t, d e c a t p. 4. Adeca cuventulu: câtu este luat de sustantivu si impreunatu cu prepusetiune. Prea bene; dar' apoi de ce lipsesce u finale, care d. M. la sustantive-lu pune? Si de ce scrie d. sa totu a colu: i n c a t si la p. 15. i n t r u c a t u?

a n t a i u si a n t a i si intei p. 85; cu u fora u, cu a cu e cu i, pre cumu curge d'in péna.

Ce terminezu, că de asiú insiră si esamina tote necosecentiele „scrierei“, mi-ar' caută se scriu una carte pre căta este in sa „criere.“

Nu mai una singura observare voliu mai face.

D. M. se clatena in coce si in colu si intru scrierea numelu nostru gentile si acusi-lu scrie: „r u m a n u“, acusi r o m a n u, si acusi r o m a n u.

Intru acést'a d. sa face chiaru ca ungorii, (caroru le-a facutu servitia bune prin criticele sale) cari ne numescu r o m á n, r o m e n si o l á h, — si nemtii, cari aci ne dîcu R o m a n e n aci R o m á n e n, aci R u m á n e n si W a l a c h e n, éra deca ne suntu vecini bunu, ne mai saluteza si cu câte unu Bloch confidential.

Si numirile, cu cari se folosescu strainii despre noi, asta-di nu mai supera pre nece unu romanu cu mente. Strainii scriu numele nostru, unii pre cumu biata sciu, alții pre cumu-i trage anim'a. Si nu este nece una mania intre noi.

Inse dela rectoriulu unei universitâti romane, dela unu membru alu societâti literarie romane, cu dreptu cuventu pote pretende ori-c romanu, (si mai vertosu aceli-a, d'intru ale caroru dâri-si capeta plat'a de rectoriu si banii de drumu la siedentiele societâti literarie,) ca si sê scia si sê vrè a-i scrie numele cumu se cade.

De va dîce cene-va: la 1866 d. M. eră in ratecire, de aceea a scriu r u m a n u. De atunci a venitu la cunoscentia adeverului si acumu scrie bene, — pucinu ne va multumî.

Că déca d. M. la 66. asiè marginite cunoscentie avea despre limba romane in câtu nu sciea scrie cuventulu „romanu“ atunci pentru a nu „intrebuintia unu cuventu mai coloratu“ a fostu mare c u t e z a r e d'in partea d. sale a se legă sê dîce romaniloru invetiatura despre scrietea limbei romane.

I. M. Moldovanu.

NOÛTATI STRAINE.

ISPANIA Opera cea mare a revoluției spaniole, triumful libertății constituționale este apropiat și în mare parte asigurat. Spre a ilustra aceste marție evenimente, va fi destulă la inaugurarea regimului constituțional. În 13. iunie s'au predat lui Serrano, patriotului demn de încrederea națiunii spaniole, legea prin care elu este investit cu înalta și gravă misiune de a conduce pre unu tempu destinele patriei și națiunii sale restituite sub scutul eternu alu dreptului și libertății. Totu în ziua susamintită „Notița sa“ regimului Ispaniei invitat de una deputațiune se infățise în mediul-locului reprezentanților națiunii și jură solenelu pre constituțiunea țerei, apoi caventa estu-modu:

Domniloru deputați Crearea potestății constituționale cu carea n'ati investit și carea o primescu cu recunoștința, inaugură una era nouă pentru revoluțiunea d'in septemvre. Époce'a pericolelor iminente a trecut, se începe unu altu tempu de organesare, în care n'avemu s'e ne tememu de altu ce de câtu pote de impatiența, neîcrederea și esagerațiunile noastre. Amu începutu a redică p'etra cea grea ce apesă Ispania și ne amu organesaru în form'a monarchiei tradiționale și constituționale, care inse este încunjiurata de instituțiuni republicane. Este aci tempulu în care s'e dezvoltă și consolidă cuceririle reportate și s'e consolidă autoritatea, care este scutulu totoraru de-repurilor și intereselor, care inse totu-una-data va consolidă raporele noastre diplomatice câtra celele poteri. Întreprinderea este grea pentru debil'a mea personă; ce inse mi-insuflă încredere pentru fericit'a reeșire, este marea dvostre întieptiune, alipirea sincera a armatelor de pre mare și uscatu, patriotismulu probatu aiu gardei cetățienesci, în urma nobilulu și întieptulu spiretu alu patriei noastre renașcute.

Eu nu vedu partea politica a onorificei pusețiuni la care dvostre m'ati înaltiatu, eu vedu numai legea fundamentale, carea obligea pre totu insulu, pre mine mai întâi, pre care totu insulu este datoru a o respecta și esecuta, vedu că patri'a noastră multu iubita aspira la stabilire și lenisce, la progresu și libertate, consideru în urma de cea mai principale dorința a noastră a totoraru — finca interegnului, su care constituțiunea statului s'au esecutu fidelu și sinceru, drepturile individuale se voru eserece în pace și în ordine, credetulu se va întari afaca și în intru, libertatea se va asiedia pre bas'a cea solida a ordenei morale și materiale, dorim în urma, ca regele ce se va alege prin cortesulu constituțiantu, s'incêpa una domnire ferice pentru patri'a noastră, carei-a i consacru tote cugetele mele, întrêga credința și viața mea!

VARIETATI.

(Încestiunea congresului besericescu. Acei deputați mireni aleși d'in Provinc'a besericesca gr. cat. romana de Alba-Julia cari s'au d'in întemplantu s'au venit adhoc se afla de fatia în Pest'a se intrunira în conferința și deciseră a nu participă la asiè numita autonomia a catolicilor de ritulu latinu.

* (Câta carthia întrebuintieza d'urna alele americane.) Notița urmatoria areta întrebuintiarea enorma a carthiei la diurnalele americane. Diurnalulu „Tribune“ d'in Newyoreu are celu mai mare formatu d'între tote diurnalele americane. Carthia destinata pentru elu are una greutate de 65 pundi per risu (de 240 cole) și este de 37-47% policari de mare. Unu nru alu acestui diurnalu a 240,000 esemplare are una greutate de 31,200 pundi (asiè dara preste 15 tone). Carthia acêsta formêza una columna, a carei basa e de 2-3 picioare de mare și e de 140 picioare de înalta. Carthia, care se întrebuintieza în totu anulu la diurnalulu acestu-a face 1500 tone și costa preste 300,000 dolari. Impeturandu-se acesta masa de carthia, ar formă unu monumentu solidu care ar fi de una mila auglea de înaltu și ar avè una basa de 4 picioare patrate. În totu anulu se tiparescu d'in „Tribune“ cam la 25 milioane de cole.

* (Adun. Nat.) spune că în adunarea d'in septemvre a academieci romane Dlu M. Cogalniceanu va face laud'a repausatulu C. Negruzzi, și Dlu G. Sionu pre a lui Donici — dreptu discursuri inaugurale de membri ai academieci romane.

* (Imprimerea banilor în Cremitiu și Alba-Iulia). De la înființarea ministeriulu ung. de finance pana la finea lunei lui diecemvre 1868 s'au batutu 1,001,788 bucăți de galbeni, cari în argintu represinta unu pretiu de 4,655,169 fl. 67 cr. S'au batutu mai de parte: 854,228 taleri (1,281,342 fl.), 1,708,771 florini de argintu, 4,263,403 bucăți de doi-dieceri (852,680 fl. 60 cr.), și în fine 4,261,483 bucăți de unu dieceriu (426,148 fl.); prin urmare s'au batutu una suma de 8,924,107 fl.

** (Cefeliudeomeni au asustienè comunele d'in India.) În tempulu d'in urma s'a susceputu una conscriere a poporațiunii provinciilor nord-vestice d'in India-britanica, luandu-se în consideratiune diferitele ocupațiuni a le locuitorilor. D'in conscrierea acêsta rezulta, că nrlu locuitorilor face, preste 30 milioane suflete. Nrlu totalu alu personelor, cari fure sustienute pre spesele comunelor, faceă 540,013, d'între cari multi aveău ocupațiuni curioase, și anume: 479,013 cersitori, 26,806 prostituiti, 2251 castrati, 321 votritori, 226 ingusitori de profesiune, 1 vagabundu, 16 coloratori de case, 16 gropari, 18 impungatori de urechi, 2 beutori de viin, 4 vrajitori, 25 cersitori cerbicosi, 23 lotri de profesiune 1 spican, 133 gâdi, 3 auguri, 851 facatori de glume, 259 mimici, etc.

* (Curiosu.) Una foia americana spune, că friseurulu marelu poctu francesu Lamartine, i-a pastratu totu perulu, care i cadeă cu ocaziunea peptenării, și a cumalu vinde în bucle de suveniru.

** (Dictionariulu magiaru-romanu) compus d. G. Baritiu, a esitu de sub tipariu în 41 cole octavu mare, litere garmond, și se pote cumperă pana la 1 Iuliu a. c. inca totu cu pretulu abonamentulu, adeca 3 fl. 20 cr. v. a., atâtu de la auctoriu, câtu și d'in tipografia Römer & Kammer în Brasiovu. De la 1. Iuliu înainte va avè pretulu de bolta 3 fl. 40 cr. v. a. și se va potè trage prin orice libraria pretiu comptantu

Aceloru domni, cari s'au abonatu la acêsta carte, li se voru espedă esemplariate îndata dupa reintorecerea auctoriulu în patri'a sa, ceea ce se va întemplă pre la 20 Iunie. În casu, ca unii dd. abonatu s'e-si fia stramutatu locuința pana la esirea acestei cărți, accia suntu rogati, ca s'e binevoiesca a înștiința despre acêsta pre auctoriu.

Despre metodulu, care se urmă la compunerea acestui dictionariu, se va vorbi mai tardiu, adeca după ce publiculu va avè la mana. Asta-data însemnanu numai, că lips'a unui dictionariu magiaru-romanu, precum și a unui romanu-magiaru, se simte atâtu la scolele d'in tîenuri amestecate, câtu și la deregatoriile publice și în alte reporturi ale vieții publice și sociale, întoema pre atâtu, pre câtu se simte în Elvetia învetiarea limbei germane și a celei francesci, în Belgia a celei francesci și a celei flamende, în Boemia a celei boemice și a celei nemtiesci, în Carniola, Carinthia a slovene și a germanei etc. etc. Precum ungurii, câti voiescu se întretienè relatiuni cu romanii, trebe s'e învetie limba vorbita de 8¹/₂ milioane poporu romanescu; totu asiè multi romani, cari locuescu s'eu amestecati, s'eu învecinati cu cinci milioane magiari, trebe s'e-si castige cunoscința limbei acestora; era apoi toema pentru că limba magiara este atâtu de grea, d'întoriulu, s'eu celu constrinsu ca s'e o învetie, are s'e iae în ajutoriu gramatic'a și dictionariulu cu atâtu mai vertosu, că una multime mare de neologismi și anume termini tehnici unguresci nici se aude în gur'a poporulu, nici se mai afla în vreuna alta limba europea, precum despre acestu adeveru se potu convinge chiaru cunoscolorii limbei magiara, îndata ce voru luà în mana unu diurnu, carte s'eu actu oficialu scrisu în acea limba.

Soiri electrice.

Zagrabia, 21. iunie. Ministrulu de resbelu a sistatu venderea padurilor d'in Slavonia. Aurelu Cusevicu s'a numitu directorulu bunurilor arcepiscopesci. Se d'îce, că diurniulu „Zukunft“ i se va oprî intrarea în Croatia.

Viena, 22. iunie. Partia democrata d'in Livorno protestă contr'a adresei de condolința îndreptata d'in partea municipalității câtra intendantele Cremeville, decidendu a presintă poterloru europene unu memorandu prevedintu cu documintele relative la activitatea lui Cremeville.

Belgradu, 22. iunie. Deschiderea solemnă a scupeinei nationale se va întemplă la 24. l. c. în Craguevatiu; adi și mane se voru verifică deputații, și se voru alege funcțiunarii scupeinei.

Constantinopole, 22. iunie. Marele-veziru lasă a se modifică cunoscutulu elaboratu alu comisiunii miste, asiè în câtu a prospectu, câ-lu va primî patriarculu.

Berolinu, 22. iunie. Regele închise adi parlamentulu vamale și alu federatiunii germane de nordu. Mesagiulu regescu, cu care se închise parlamentulu federatiunii, numera legile create despre reformele interne amintescce despre convențiunea închitata cu Badenu, și d'îce, că marinei federatiunii i-este asecuratu unu venitoriu frumosu prin împrumutulu votatu pentru scopuri marine. — Mesa iulu regescu amintescce și despre cercetarea regesca facuta primulu

portu germanu de marina, și finesce, sperandu. că na activitate armoniosa a guverneloru federative și a reprezentatiunii nationale va adauge la confirmarea increderii, cu carea contoza Germania la sustienerea și consolidarea păcii sale atâtu interne, câtu și esterne.

Parisu, 22. iunie. Deputatulu Jouvencel fu ucisu în duelu.

Madridu, 22. iunie. Una banda carlistica a invasiunatu în Navaria, se afla inse izolata.

Belgradu, 23. iunie. „Vidovdan“ spune că comis unca pentru rectificarea fruntarielor între Turcia și Muntenegru, și a înteruptu lucrările, fiindu că eră imposibile a se esoperă una contielegere. 2000 de trupe imperatesci restituira lincea în muntii miriditoru; privilegiile miriditoru fure anulate.

Viena, 23. iunie. Delegatiunile se voru conchiamă pre 11. iuliu. Respectivetele autograte imperatesci sunt suscunute dejă, pana acum'a inse nu cercula între membrii delegatiunii.

Parisu, 24. iunie. „Peuple“ publica unu telegramu d'in Chalons, conformu caru-a imperatulu Napoleonu a primitu una deputatiune de soldati cari au luat parte la espeditiunea italiana. Imperatulu se adre-ă câtra deputatiune estu-modu: Soldati! Me bucaru, că n'ati nifatu marea causa, pentru care ne-amu luptatu 10 ani. Pestrati și pre venitoriu suvenirile pentru luptele vostre și ale pariniloru vostri fiindu că istoria luptelor nostre este istoria progresulu și a civilizatiunii. Sustienendu și de aci înainte spiretulu militaru asiè precum a fostu în trecut, veti fi totu de unca fii demni ai unei mari națiuni.

Berolinu, 24. iunie. Consululu prusescu de Goltz repausă adi în Charlottenburg.

Craguevatiu, 25. iunie. Principele și regimul s'au dusu eri dupa servitulu ddiescu la scupeina. Principele salută mai antâtu scupein'a, carea i respunde cu urări fragorose. După aceea se ceti mesagiulu de deschidere. Dorintiele scupeinei de amu sunt luate în consideratiune. Scupein'a cea mare e conchiamata pentru a se întrebă daca țera are trebuintia de una constituțiune. Constituțiunea d'in an. 1838 fu impusa poporulu și fără de acea nu coresponde raportelor moderne. Remediele contra sguduiriloru trebuescu cercate în constituțiune. Dacă scupein'a va vedè necesitatea unei constituțiunii noue, și se va consultă a supr'a ei, atunci după sautimarea acelei-a d'in partea regimului va pasi în vigore. Mesagiulu domnescu fu urmaritu de aplause entusiastice.

Craguevatiu, 25. iunie. Regimul deschise eri scupein'a nationale. Mesagiulu domnescu amintescce, că misiunea scupeinei presinte este a se dechiară în privința reformelor proieptate în anulu espiratu; mai de parte a creă una alta constituțiune prin msu-si poporulu, câ-ci cea d'in a. 1838 nu coresponde cerintelor tempulu; de ora ce desvoltarea institutiuniloru scutesce țera de sguduii interne și i inlesnesce progresarea.

Cornu, 24. iunie. Regimul Greciei nascu unu fecioru.

Parisu, 25. iunie. „Patrie“ d'îce, că nu trebe a se atribui caracteru resbelicu vorbirii, ce a tîenutu-o imperatulu în Chalons.

Parisu, 25. iunie. Diurnalele de adi spunu, că negociatiunile francesce belgice sunt înterupte numai momentanu.

Bucuresci, 25. iunie. În contr'a ministeriulu Cogalniceanu s'a comis unu atentatu, inse fara rezultatu. „Monitoriulu“ romanu publica decretulu domnescu, prin care se disolve senatulu.

Viena, 26. iunie. Foia oficiale de adi publica unu autografu imperatescu, care conchiamă delegatiunile imperiulu pre 1. iuliu la Viena.

Proprietariu, redactoru respundistoriu și editoriu:

ALESANDRU ROMANU.